

Vad kan en strokeläkare göra åt en retinal artäroklusion?

Michael Mazya, Docent, Överläkare
Patientflödesansvarig för PF Stroke

Medicinsk Enhet Neurologi
Karolinska Universitetssjukhuset

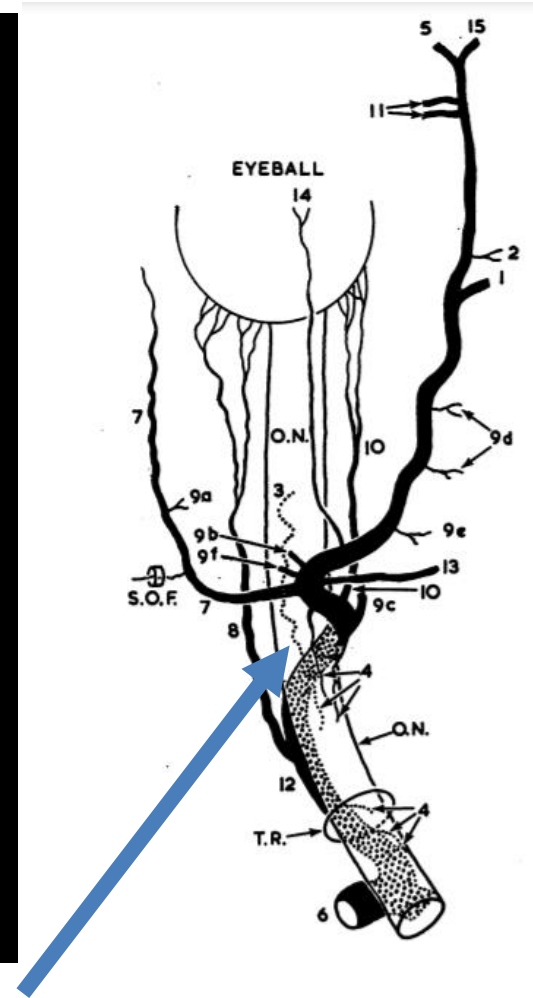
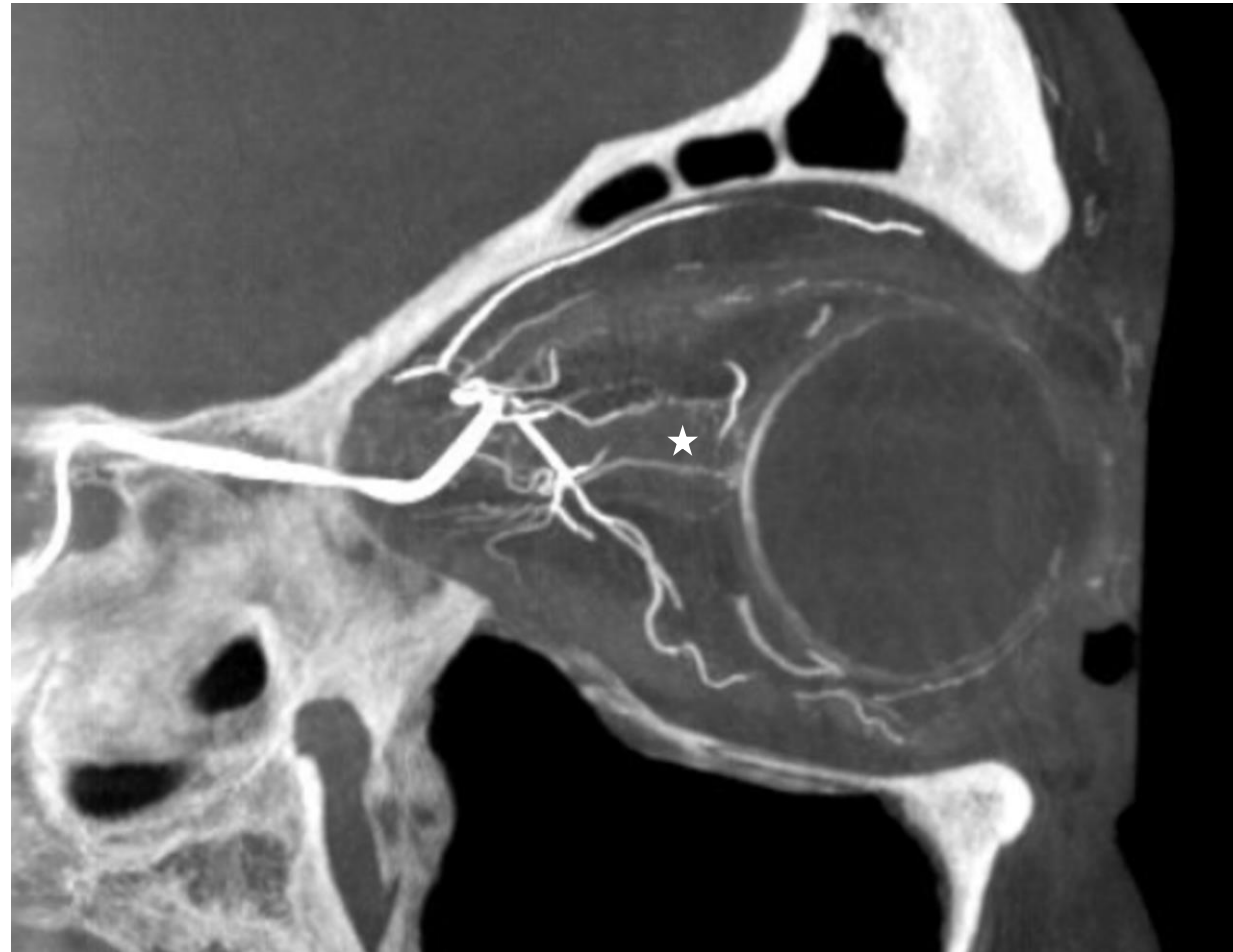
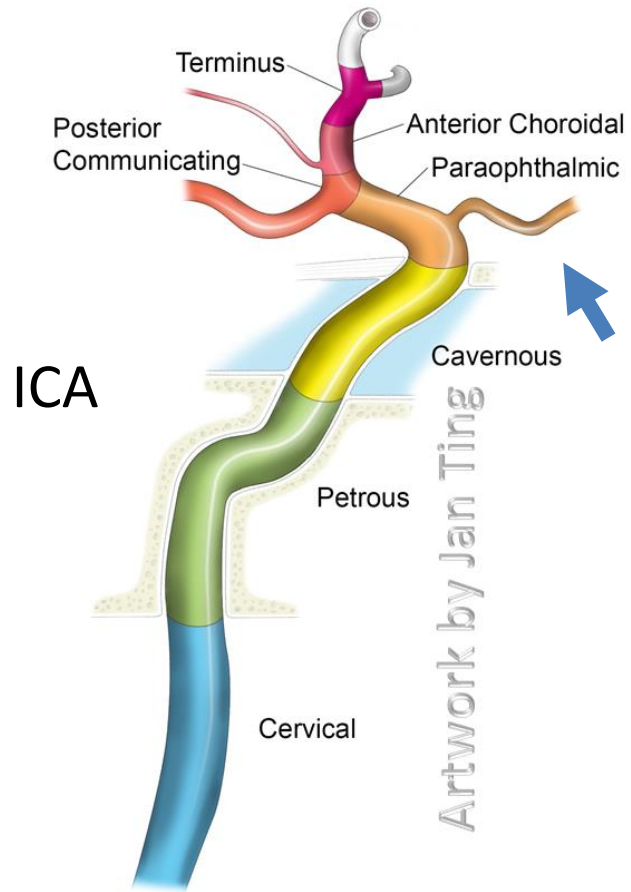
michael.mazya@regionstockholm.se

Akut
Neurologi
Sverige

Retinas artärförsörjning

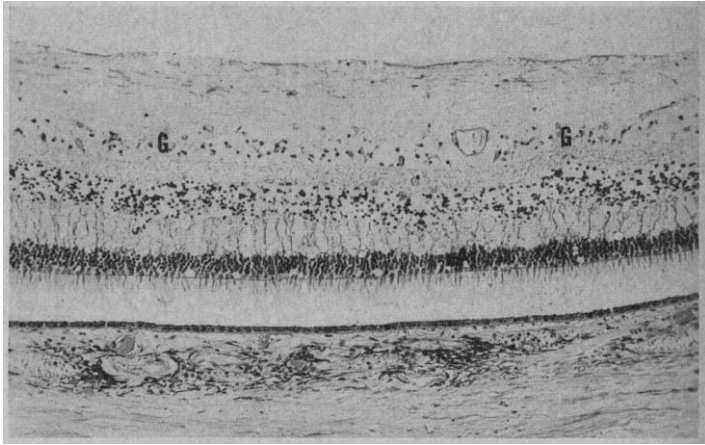
A ophthalmica: första intradurala avgången från ICA. $\varnothing$ 1 mm.

A centralis retinae. $\varnothing$ 0,2-0,25 mm. Nr 3 ovan.

Kan man verkligen embolisera till den pyttelilla 0,25 mm-artären?

- Året var 1965 (Acta Ophthalmologica)
- 59-årig man inlagd med STEMI
- 10 dagar senare akut blind vä
- Oftalmoskopi: CRAO
- 3 dagar senare: avlider
- Obduktion efter några timmar
- Tromb i vänster kammare

CRAO-fall från 1965

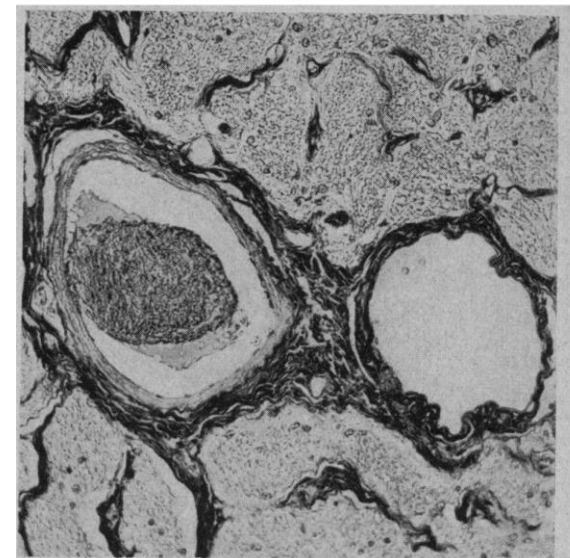
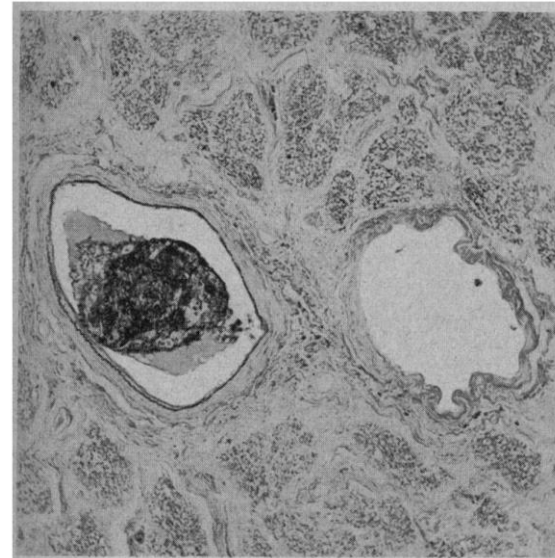
Infarkt i retina vä

Normal retina hö

Tromb med samma sammansättning av fibrin, röda- och vita celler som i hjärtat
→ i CRA samt ciliar-, koroidalartärer

Normal histologi i CRA-väggen

Nyare fall, amauros 2023

- 78-årig man. Hypertoni. Förmaksflimmer, Eliquis med dålig följsamhet, pat tar 1 x 1 istället för 1 x 2. Tidigare TIA. Rökare.
- Inkommer 9/4 pga synbortfall monokulärt höger nedre 75 % som blev mörkgrått, duration 2 tim, därefter återställd. Till akuten efter råd från 1177. Normalt neurostatus och ABC. Bedömd som amaurosis fugax.
- DT hjärna, DT-angiografi från arcus och uppåt

Amauros 2023 – utredning, behandling

- Flotterande väggfast tromb i ICA, atero-
plack med oklar stenograd
- Heparin 3 dygn under noga övervak →
Fragmin fulldos + Trombyl
- Tromben upplöst efter 5 dygn
- Ny DTA + ultraljud: stenosis > 70%
- Op dygn 6 efter insjuknandet, ua
- Nu endast Eliquis (bättre följsamhet)
- Inga ischemiska recidiv på 6 mån

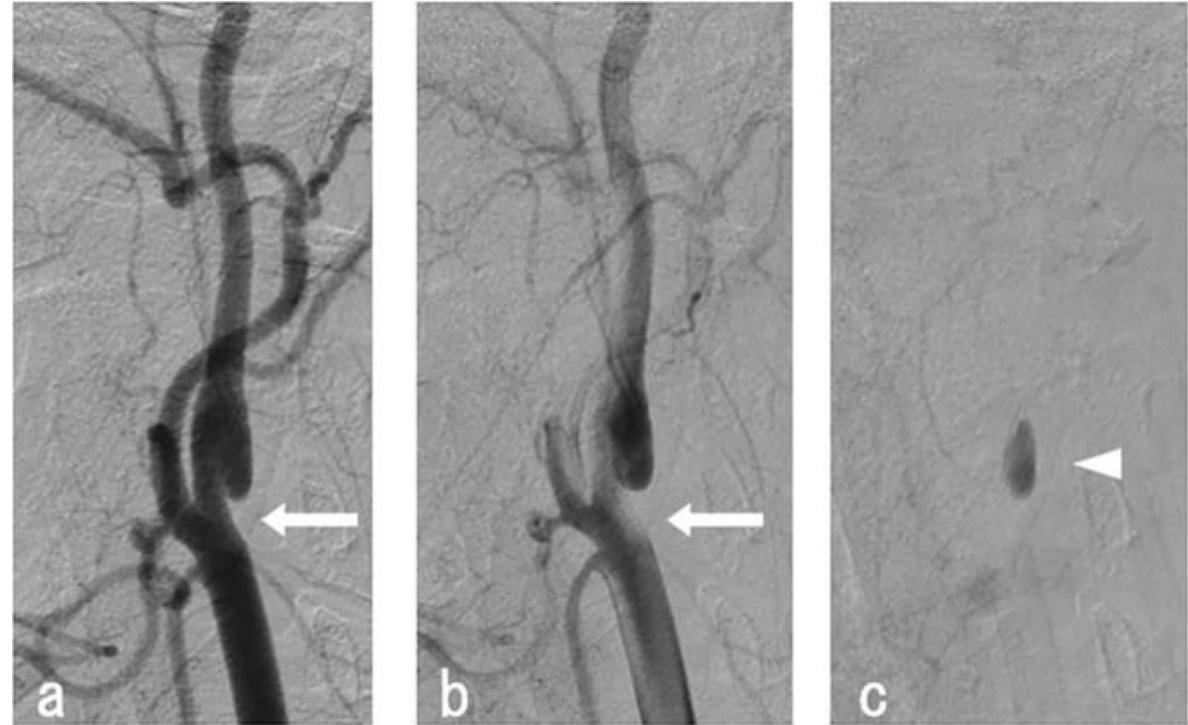
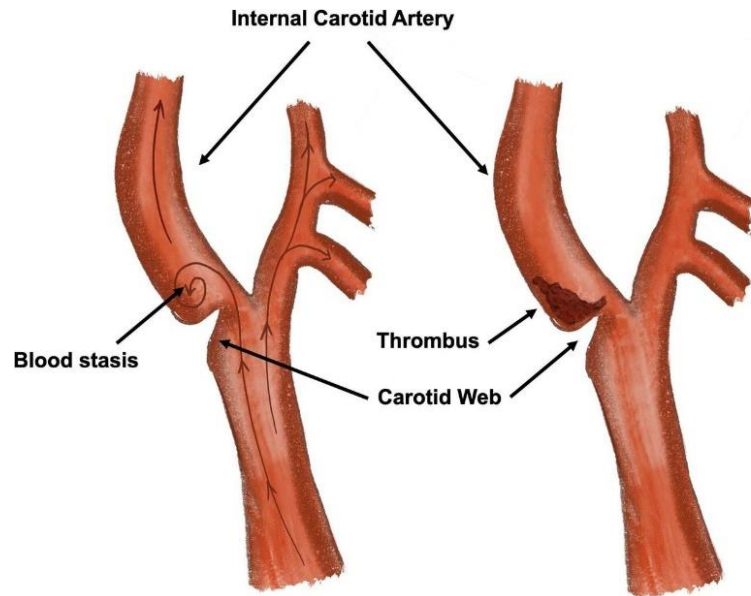
Annat fall – CRAO jan 2023

- 59-årig man. Lätt IgA-nefrit med GFR 69.
- Lätt okulär hypertension, kontroller på S:t Erik < 30 mmHg bilat, ingen behandling.
- Lindrig hypertoni, avvaktat med behandling.
- Satt vid datorn. Plötslig uttalad synnedsättning på hö öga. CRAO hö.
- Akut DT + DT-angiografi:
- Den där flärpen

Carotid web

- Hyllformat bindvävsstråk av intimal dysplasi i karotisbulben (ibland bilateralt)
- Bildar ett bakvatten posterioert i proximala ICA, där blod kan stå stilla, koagulera och embolisera
- Ingen koppling till ateroskleros eller inflammation
- Risk för ipsilateral stroke(recidiv) inom 1 år är hög trots trombocythämning (> 20%, även rapporterats högre)
- Erbjuds kirurgi eller stent efter förstagångsinsjuknande

Etiologi - allmänt

- Av CRAO är 95% icke-arteritiska och 5% arteritiska
- 30% har akut karotispatologi (stenos, dissektion, web, flotterande tromb)
- Ytterligare 20-30% har "sub-signifikanta" karotisplack (<50% stenosis)
- 12,5% har (eller upptäcks snart ha) förmaksflimmer
- Ytterligare några med signifikant hjärtklaffsjukdom (mek. klaff, endokardit etc) eller annan kardiell embolikälla (PFO, apikal akinesi, tumör etc)
- Om "kryptogent" så antas pat ha lokal aterotrombotisk sjukdom i CRA / a.opht.
- Utredds exakt som en stroke, dvs ha i åtanke att antalet möjliga etiologier är >100

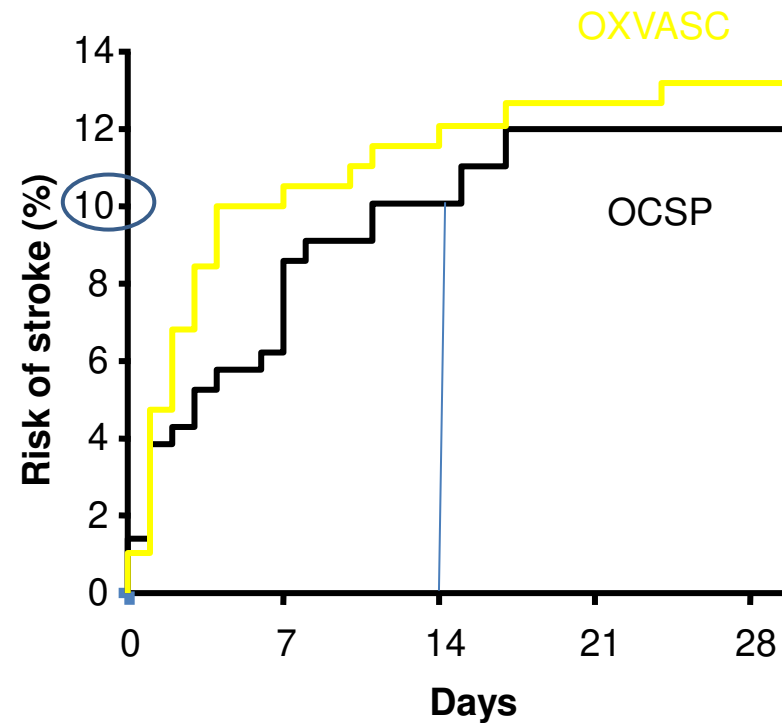
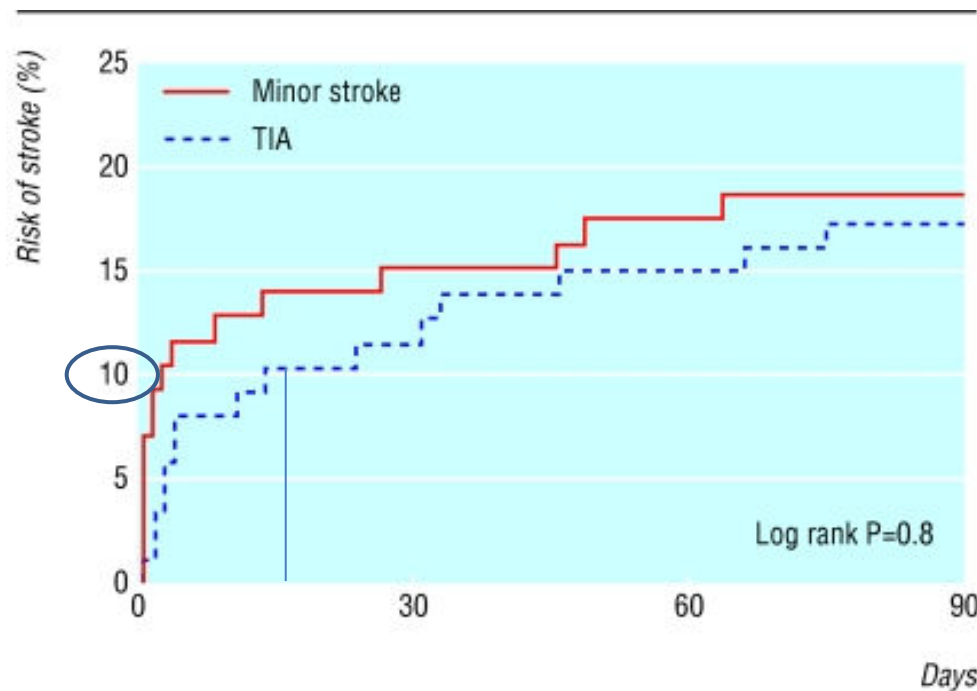
Hur många får en stroke i närtid då?

- Svårt hitta bra data på naturalförlopp – det är ju det man vill veta!
- Bra registerstudier av strokerisk efter C/B-RAO har data från ~2010 och framåt
- Vid det laget fanns bra evidens och rutiner för akut strokeprevention i länder som kunde göra bra registerstudier. Således ej naturalförlopp.
- I dessa, moderna vårdssystem (delar av USA, Korea): strokerisk på ca 3% efter RAO inom en månad

→ obs, detta är alltså hos utredda och behandlade pat

Vi extrapolerar:

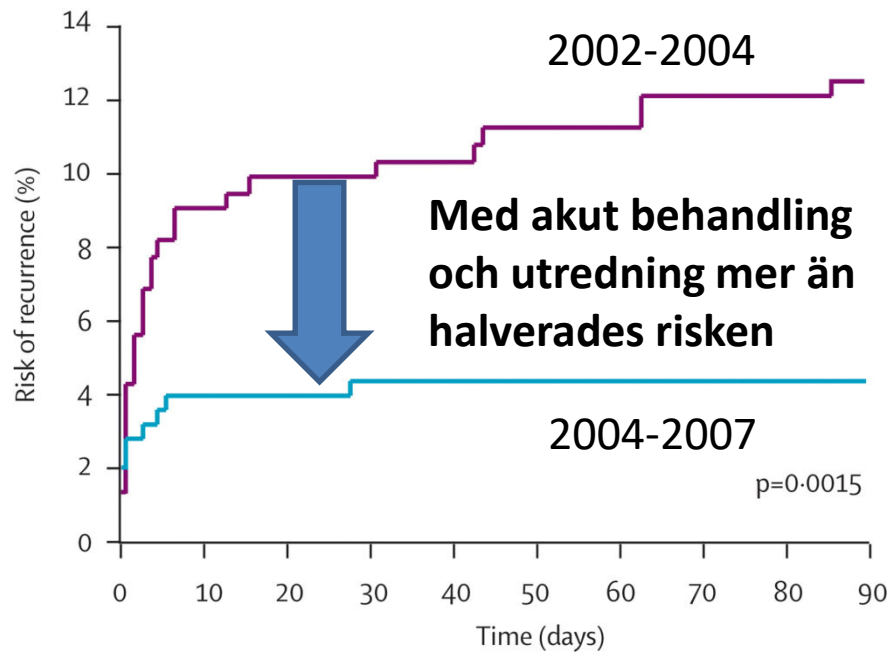
Hur farligt var det att få en TIA i Oxford för 20 år sedan? Ingen akut utredning eller behandling.

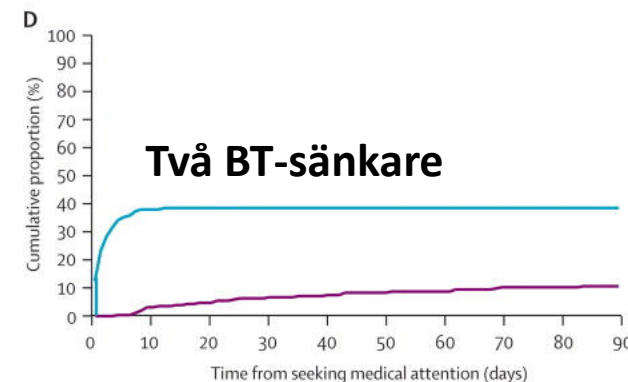
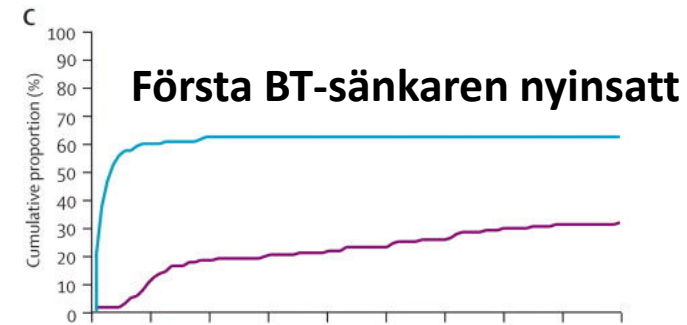
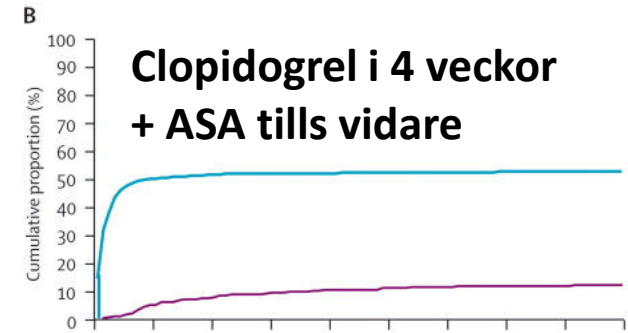
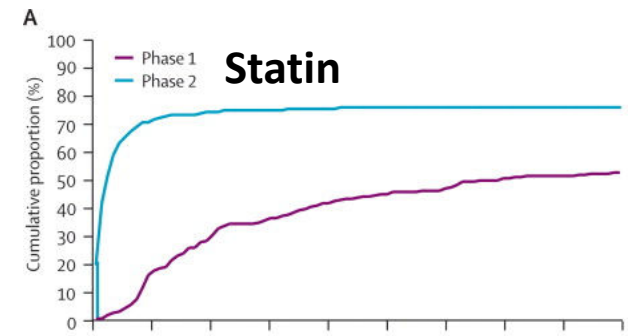
10% fick stroke inom 2 veckor efter TIA – väsentligen naturalförlopp

Men det gick att göra bättre

EXPRESS-studien, Oxford, n=1278

Rothwell et al. Lancet. 2007

Hur fort dör retina vid CRAO?

- 38 åldersstigna, aterosklerotiska, hypertensiva rhesusapor
- Metod för att klampa och avklampa CRAO in vivo (!)
- ERG, VEP, histologi ex vivo
- "CRAO lasting 240 min results in massive, irreversible retinal damage"
- Däremot ingen skada vid cirkulationsstopp under 90-100 min
- Gamla apors retinor tålde längre ischemitider jämfört med yngre

Available online at www.sciencedirect.com

SCIENCE @ DIRECT®

Experimental Eye Research 78 (2004) 723–736

EXPERIMENTAL
EYE RESEARCH

www.elsevier.com/locate/eyexr

Central retinal artery occlusion.
Retinal survival time

Sohan Singh Hayreh^{a,*}, M. Bridget Zimmerman^b, Alan Kimura^a, Ashish Sanon^a

Tidigare provade behandlingar

- Sublingual nitro
- Timololdroppar
- Inhalation av 10% CO₂
- Hyperbarterapi
- Bulbmassage
- IV acetazolamid
- IV mannitol
- Paracentes av främre kammaren
- Hemodilution
- Kortikosteroider

Clinton-kampanjen mot Bush Sr. 1993

1. Change vs. more of the same
- 2. The ~~economy~~ ARTERY, stupid**
3. Don't forget health care

Sparsamma belägg på att något av detta är bättre än placebo på att förbättra visus

Vad nytt?

Stroke

CLINICAL AND POPULATION SCIENCES

Intravenous Fibrinolysis for Central Retinal Artery Occlusion

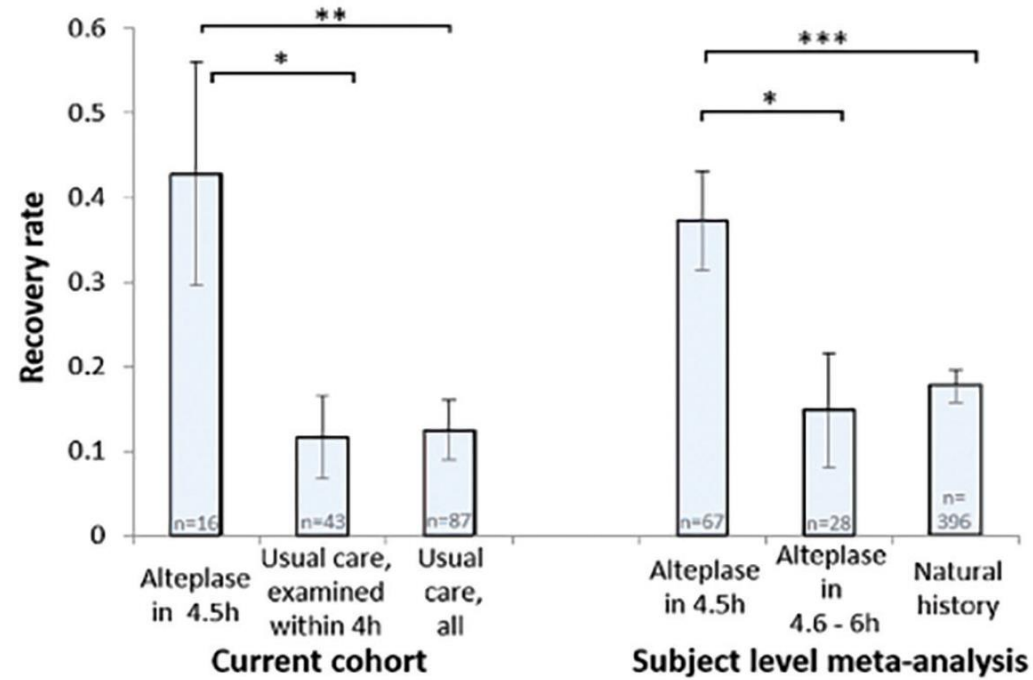
A Cohort Study and Updated Patient-Level Meta-Analysis

Brian Mac Grory, MB BCh BAO, MRCP; Alex Nackenoff, PhD; Sven Poli, MD; Martin S. Spitzer, MD; Max Nedelmann, MD; Benoit Guillon, MD; Cécile Preterre, MD; Celia S. Chen, MBBS, PhD; Andrew W. Lee, MBBS, MPH; Shadi Yaghi, MD; Christoph Stretz, MD; Idrees Azher, MD; John Paddock, MD; Tatiana Bakaeva, MD PhD; David M. Greer, MD, MA; Julie G. Shulman, MD; Robert G. Kowalski, MBBCh, MS; Patrick Lavin, MB BCh BAO, MRCPI; Eva Mistry, MBBS; Kiersten Espaillat, APRN; Karen Furie, MD, MPH; Howard Kirshner, MD, PhD; Matthew Schrag^{id}, MD, PhD

Stroke. 2020;51:2018–2025

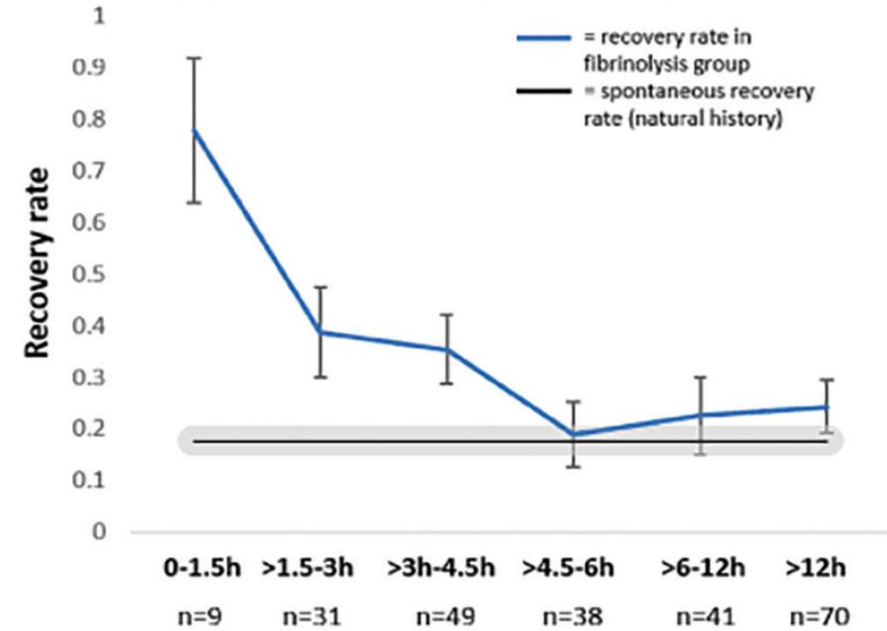
Observationella data

A Higher recovery rate with intravenous alteplase for acute CRAO

B Earlier treatment associated with improved recovery rate

(any intravenous fibrinolytic treatment, n=238)

Intraarteriellt då?

- Ännu mindre strukturerade, publicerade data. Lyckade fallbeskrivningar finns förstås.
- EAGLE-studien (RCT): Tyskland/Österrike. 44 pat IA tPA, 40 pat konservativ beh. Medelduration till start av behandling: 12,5 timmar! Förstås ingen skillnad mot konservativ beh.
- Principen torde vara densamma som för IVT – tid är retina. Dock är kateterisering av ICA upp till oftalmica inte utan risk.
- Iatrogen stroke och dissektion, perifera komplikationer (a femoralis, retroperitoneala blödningar etc).

Meta – slutsatser

- Randomiserade multicenterstudier av IV alteplas / tenekteplas för CRAO inom 4,5 (-6) timmar pågår. Karolinska och Sundsvall med i TenCRAOS.
- Till dessa är publicerade:
- Det är inte orimligt att behandla CRAO inom 4,5 timmar med alteplas enligt strokerutin (DT hjärna + DT-angio innan, 0,9 mg/kg på 1h med 10% bolus). NNT kan vara så lågt som 3.
- Att behandla efter 4,5 timmar förefaller däremot ha begränsad nytta, om någon alls.

Erfarenheter från Karolinska

- Trombolyserat 2-4 pat med CRAO per år sedan ett 10-tal år, gemensamt PM med S:t Erik sedan 2017.
- Flera botade fall. Några utan nytta.
- Ett dödsfall med både hjärnblödning inom timmar efter trombolys samt multipla nya kardiella embolier inom ett dygn, bilaterala svåra skador. Pat hade gått med i TenCRAOS (enda blödningen hittills av 50 inkluderade pat).

TENecteplase in Central Retinal Artery Occlusion

TenCRAOS

A Prospective, randomized-controlled,
double-dummy, double-blind phase 3 multi-centre trial of
TNK 0.25 mg/kg + placebo vs. ASA + placebo

